

Profectus in exilium Tubulus statim nec respondere ausus;

Lorem ipsum dolor sit amet, consectetur adipiscing elit. Et hanc quidem primam exigam a te operam, ut audias me quae a te dicta sunt refellentem. Quid est, quod ab ea absolvi et perfici debeat? Duo Reges: constructio interrete. Quae fere omnia appellantur uno ingenii nomine, easque virtutes qui habent, ingeniosi vocantur. Quis enim confidit semper sibi illud stabile et firmum permansurum, quod fragile et caducum sit? Non est igitur voluptas bonum. Fadio Gallo, cuius in testamento scriptum esset se ab eo rogatum ut omnis hereditas ad filiam perveniret.

Sed id ne cogitari quidem potest quale sit, ut non repugnet ipsum sibi.

Vadem te ad mortem tyranno dabis pro amico, ut Pythagoreus ille Siculo fecit tyranno? Duae sunt enim res quoque, ne tu verba solum putes. Tum Torquatus: Prorsus, inquit, assentior; Iam quae corporis sunt, ea nec auctoritatem cum animi partibus, comparandam et cognitionem habent faciliorem. Polemoni et iam ante Aristoteli ea prima visa sunt, quae paulo ante dixi. Sin autem est in ea, quod quidam volunt, nihil impedit hanc nostram comprehensionem summi boni. Haec et tu ita posuisti, et verba vestra sunt. Quid affers, cur Thorius, cur Caius Postumius, cur omnium horum magister, Orata, non iucundissime vixerit? Reliqui sibi constiterunt, ut extrema cum initiis convenirent, ut Aristippo voluptas, Hieronymo doloris vacuitas, Carneadi frui principiis naturalibus esset extremum. Tu autem negas fortem esse quemquam posse, qui dolorem malum putet. Satisne ergo pudori consulat, si quis sine teste libidini pareat?

Quia dolori non voluptas contraria est, sed doloris privatio. Quis autem honesta in familia institutus et educatus ingenue non ipsa turpitudine, etiamsi eum laesura non sit, offenditur? Eadem nunc mea adversum te oratio est. Facile est hoc cernere in primis puerorum aetatulis. Quamquam tu hanc copiosiore etiam soles dicere. Quia nec honesto quicquam honestius nec turpi turpius. Virtutis, magnitudinis animi, patientiae, fortitudinis fomentis dolor mitigari solet. Nulla profecto est, quin suam vim retineat a primo ad extremum. Pisone in eo gymnasio, quod Ptolomaeum vocatur, unaque nobiscum Q. Expressa vero in iis aetatibus, quae iam confirmatae sunt.

Hoc ne statuam quidem dicturam pater aiebat, si loqui posset. Rationis enim perfectio est virtus; Sic enim maiores nostri labores non fugiendos tristissimo tamen verbo aerumnas etiam in deo nominaverunt. Satis est tibi in te, satis in legibus, satis in mediocribus amicitii praesidii. Aliis esse maiora, illud dubium, ad id, quod summum bonum dicitis, ecquaenam possit fieri accessio. Sin autem eos non probabat, quid attinuit cum iis, quibuscum re concinebat, verbis discrepare? Quare obscurantur etiam haec, quae secundum naturam esse dicimus, USD561 in vita beata;

Iubet igitur nos Pythius Apollo noscere nosmet ipsos. Ad corpus diceres pertinere-, sed ea, quae dixi, ad corpusne refers? Atque adhuc ea dixi, causa cur Zenoni non fuisset, quam ob rem a superiorum auctoritate discederet. Quis istud possit, inquit, negare? Et quidem iure fortasse, sed tamen non gravissimum est testimonium multitudinis. Commentarios quosdam, inquam, Aristotelios, quos hic sciebam esse, veni ut auferrem, quos legerem, dum essem otiosus; Fatebuntur Stoici haec omnia dicta esse praeclare, neque eam causam Zenoni desciscendi fuisse. Non est ista, inquam, Piso, magna dissensio. Non igitur de improbo, sed de callido improbo quaerimus, qualis Q. Nisi autem rerum natura perspecta erit, nullo modo poterimus sensuum iudicia defendere. Quid enim possumus hoc agere divinius? Et hunc idem dico, inquieta sed ad virtutes et ad vitia nihil interesse.

Utrum enim sit voluptas in iis rebus, quas primas secundum naturam esse diximus, necne sit ad id, quod agimus, nihil interest. Quod si ita sit, cur opera philosophiae sit danda nescio. Egone non intellego, quid sit don Graece, Latine voluptas? Utrum igitur tibi litteram videor an totas paginas commovere? Non perfecti autem homines et tamen ingeniis excellentibus praediti excitantur saepe gloria, quae habet speciem honestatis et similitudinem. Quos quidem tibi studiose et diligenter tractandos magnopere censeo. Hoc est non modo cor non habere, sed ne palatum quidem.

Callipho ad virtutem nihil adiunxit nisi voluptatem, Diodorus vacuitatem doloris. Non est ista, inquam, Piso, magna dissensio. Est autem etiam actio quaedam corporis, quae motus et status naturae congruentis tenet; Et hunc idem dico, inquieta sed ad virtutes et ad vitia nihil interesse. Paulum, cum regem Persem captum adduceret, eodem flumine invecio? Quae enim cupiditates a natura proficiscuntur, facile explentur sine ulla iniuria, quae autem inanes sunt, iis parendum non est. Iam doloris medicamenta illa Epicurea tamquam de narthecio proment: Si gravis, brevis;

Quem si tenueris, non modo meum Ciceronem, sed etiam me ipsum abducas licebit. Semper enim ex eo, quod maximas partes continet latissimeque funditur, tota res appellatur. De malis autem et bonis ab iis animalibus, quae nondum depravata sint, ait optime iudicari. Nam nec vir bonus ac iustus haberi debet qui, ne malum habeat, abstinet se ab iniuria. Ab hoc autem quaedam non melius quam veteres, quaedam omnino relictas. Nec tamen ille erat sapiens quis enim hoc aut quando aut ubi aut unde? Verum tamen cum de rebus grandioribus dicas, ipsae res verba rapiunt; Ut enim consuetudo loquitur, id solum dicitur honestum, quod est populari fama gloriosum. Tamen aberramus a proposito, et, ne longius, prorsus, inquam, Piso, si ista mala sunt, placet. In qua quid est boni praeter summam voluptatem, et eam sempiternam? Illa videamus, quae a te de amicitia dicta sunt. Eodem modo is enim tibi nemo dabit, quod, expetendum sit, id esse laudabile.

Omnes enim iucundum motum, quo sensus hilaretur.

Tum Piso: Quoniam igitur aliquid omnes, quid Lucius noster? Quid, cum fictas fabulas, e quibus utilitas nulla elici potest, cum voluptate legimus? Alterum significari idem, ut si diceretur, officia media omnia aut pleraque servantem vivere. Quae quo sunt excelsiores, eo dant clariora indicia naturae. Quae similitudo in genere etiam humano apparet. Sed ille, ut dixi, vitiose. An est aliquid per se ipsum flagitiosum, etiamsi nulla comitetur infamia? Age nunc isti doceant, vel tu potius quis enim ista melius? In eo enim positum est id, quod dicimus esse expetendum. Tubulo putas dicere? Concinnus deinde et elegans huius, Aristo, sed ea, quae desideratur, a magno philosopho, gravitas, in eo non fuit; Sin autem est in ea, quod quidam volunt, nihil impedit hanc nostram comprehensionem summi boni. Sunt etiam turpitudines plurimae, quae, nisi honestas natura plurimum valeat, cur non cadant in sapientem non est facile defendere.

Id enim ille summum bonum eu)qumi/an et saepe a)qambi/an appellat, id est animum terrore liberum. Peccata autem partim esse tolerabilia, partim nullo modo, propterea quod alia peccata plures, alia pauciores quasi numeros officii praeterirent. Quod praeceptum quia maius erat, quam ut ab homine videretur, idcirco assignatum est deo. Graecis hoc modicum est: Leonidas, Epaminondas, tres aliqui aut quattuor; Praeterea sublata cognitione et scientia tollitur omnis ratio et vitae degendae et rerum gerendarum. Nam prius a se poterit quisque discedere quam appetitum earum rerum, quae sibi conducant, amittere. Facit enim ille duo seiuncta ultima bonorum, quae ut essent vera, coniungi debuerunt; Et non ex maxima parte de tota iudicabis? Illud mihi a te nimium festinanter dictum videtur, sapientis omnis esse semper beatos; Quarum ambarum rerum cum medicinam pollicetur, luxuriae licentiam pollicetur. Nam bonum ex quo appellatum sit,

nescio, praepositum ex eo credo, quod praeponatur aliis. Sin laboramus, quis est, qui alienae modum statuatur industriae? Quod autem meum munus dicis non equidem recuso, sed te adiungo socium. Quae est quaerendi ac disserendi, quae logikh dicitur, iste vester plane, ut mihi quidem videtur, inermis ac nudus est.

Similiter sensus, cum accessit ad naturam, tuetur illam quidem, sed etiam se tuetur; Se dicere inter honestum et turpe nimium quantum, nescio quid inmensum, inter ceteras res nihil omnino interesse. Non modo carum sibi quemque, verum etiam vehementer carum esse? Omnia peccata paria dicitis. Et hi quidem ita non sola virtute finem bonorum contineri putant, ut rebus tamen omnibus virtutem antepont; Ille vero, si insipiens-quo certe, quoniam tyrannus -, numquam beatus; Varietates autem iniurasque fortunae facile veteres philosophorum praeceptis instituta vita superabat. Deinde disputat, quod cuiusque generis animantium statui deceat extremum. Cum id quoque, ut cupiebat, audivisset, evelli iussit eam, qua erat transfixus, hastam.

Atque etiam ad iustitiam colendam, ad tuendas amicitias et reliquas caritates quid natura valeat haec una cognitio potest tradere. Habes, inquam, Cato, formam eorum, de quibus loquor, philosophorum. Quid tibi, Torquate, quid huic Triario litterae, quid historiae cognitioque rerum, quid poetarum evolutio, quid tanta tot versuum memoria voluptatis affert? Is es profecto tu. Quis tibi ergo istud dabit praeter Pyrrhonem, Aristonem eorumve similes, quos tu non probas? Cur tantas regiones barbarorum pedibus obiit, tot maria transmisit? Torquatus, is qui consul cum Cn. Sed existimo te, sicut nostrum Triarium, minus ab eo delectari, quod ista Platonis, Aristoteli, Theophrasti orationis ornamenta neglexerit. Nec tamen ullo modo summum pecudis bonum et hominis idem mihi videri potest. Summus dolor plures dies manere non potest?

Haec quo modo convenient, non sane intellego.

Nihil enim arbitror esse magna laude dignum, quod te praetermissurum credam aut mortis aut doloris metu. An dolor longissimus quisque miserrimus, voluptatem non optabiliorem diuturnitas facit? Alia quaedam dicent, credo, magna antiquorum esse peccata, quae ille veri investigandi cupidus nullo modo ferre potuerit. Mihi enim erit isdem istis fortasse iam utendum. Non enim quaero quid verum, sed quid cuique dicendum sit. Qui autem de summo bono dissentit de tota philosophiae ratione dissentit.

Quid autem habent admirationis, cum prope accesseris?

Sed residamus, inquit, si placet. Ita fit illa conclusio non solum vera, sed ita perspicua, ut dialectici ne rationem quidem reddi putent oportere: si illud, hoc; At vero si ad vitam sensus accesserit, ut appetitum quendam habeat et per se ipsa moveatur, quid facturam putas? Hoc uno captus Erillus scientiam summum bonum esse defendit nec rem ullam aliam per se expetendam. Idque testamento cavebit is, qui nobis quasi oraculum ediderit nihil post mortem ad nos pertinere? Qualis ista philosophia est, quae non interitum afferat pravitatis, sed sit contenta mediocritate vitiorum?

Quam illa ardentis amores excitaret sui! Cur tandem?

Quia voluptatem hanc esse sentiunt omnes, quam sensus accipiens movetur et iucunditate quadam perfunditur. Summum enim bonum exposuit vacuitatem doloris; Quin etiam ferae, inquit Pacuvius, quibus abest, ad praecavendum interlegendi astutia, iniecto terrore mortis horrescunt. Et quidem illud ipsum non nimium probo et tantum patior, philosophum loqui de cupiditatibus finiendis.

Morbo gravissimo affectus, exul, orbus, egens, torqueatur eculeo: quem hunc appellas, Zeno? Num igitur utiliore tibi hunc Triarium putas esse posse, quam si tua sint Puteolis granaria? Tu autem negas fortem esse quemquam posse, qui dolorem malum putet. Quaero igitur, quo modo hae tantae commendationes a natura profectae subito a sapientia relictæ sint. Perturbationes autem nulla naturæ vi commoventur, omniaque ea sunt opiniones ac iudicia levitatis. At cum de plurimis eadem dicit, tum certe de maximis. An ea, quæ per vinitorem antea consequebatur, per se ipsa curabit? Et quidem, Cato, hanc totam copiam iam Lucullo nostro notam esse oportebit; Tum ille: Finem, inquit, interrogandi, si videtur, quod quidem ego a principio ita me malle dixeram hoc ipsum providens, dialecticas captiones. Nec enim, omnes avaritias si aequæ avaritias esse dixerimus, sequetur ut etiam æquas esse dicamus. Quocirca intellegi necesse est in ipsis rebus, quæ spa discuntur et cognoscuntur, invitamenta inesse, quibus ad discendum cognoscendumque moveamur. Ut aliquid scire se gaudeant?

Quantum Aristoxeni ingenium consumptum videmus in musicis? Quorum sine causa fieri nihil putandum est.

Quare hoc videndum est, possitne nobis hoc ratio philosophorum dare. Verum hoc loco sumo verbis his eandem certe vim voluptatis Epicurum nosse quam ceteros. Hic ambiguo ludimur. Idne consensisse de Calatino plurimas gentis arbitramur, primum populi fuisse, quod præstantissimus fuisset in conficiendis voluptatibus? Nam nisi hoc optineatur, id solum bonum esse, quod honestum sit, nullo modo probari possit beatam vitam virtute effici. Theophrasti igitur, inquit, tibi liber ille placet de beata vita?

Respondent extrema primis, media utrisque, omnia omnibus.

Nam illud quidem adduci vix possum, ut ea, quæ senserit ille, tibi non vera videantur. Multoque hoc melius nos veriusque quam Stoici. Quis est autem dignus nomine hominis, qui unum diem totum velit esse in genere isto voluptatis?

Sin eam, quam Hieronymus, ne fecisset idem, ut voluptatem illam Aristippi in prima commendatione poneret. Nunc vero a primo quidem mirabiliter occulta natura est nec perspicere nec cognosci potest. Vedit Homerus probari fabulam non posse, si cantiunculis P43 tantus irretitus vir teneretur; Ex ea difficultate illæ fallaciloquæ, ut ait Accius, malitiæ natae sunt. Fatebuntur Stoici hæc omnia dicta esse præclare, neque eam causam Zenoni desciscendi fuisse. Scientiam pollicentur, quam non erat mirum sapientiæ cupido patria esse cariorem. Nam hæc ipsa mihi erunt in promptu, quæ modo audiui, nec ante aggrediar, quam te ab istis, quos dicis, instructum videro. Ad corpus diceres pertinere-, sed ea, quæ dixi, ad corpusne refers? Hanc se tuus Epicurus omnino ignorare dicit quam aut qualem esse velint qui honestate summum bonum metiantur. Sit, inquam, tam facilis, quam vultis, comparatio voluptatis, quid de dolore dicemus? Facile pateremur, qui etiam nunc agendi aliquid discendique causa prope contra naturam vñ-gillas suscipere soleamus.